

Advies voor richtlijnen
voor het milieueffectrapport
Verbetering Heerewaardense Afsluitdijk

19 maart 1998

commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van
de provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

uw kenmerk
MW97.54433-6082029

uw brief
15 januari 1998

ons kenmerk
U147-98\Ra\mw\929-30

onderwerp
Advies voor richtlijnen verbetering
Heerewaardense Afsluitdijk

doorkiesnummer
(030) 234 76 35

Utrecht,
19 maart 1998

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de verbetering van de Heerewaardense Afsluitdijk. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag te zijner tijd de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

dr. J.T. de Smidt
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Verbetering Heerewaardense Afsluitdijk

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Verbetering Heerewaardense Afsluitdijk

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over
de verbetering van de Heerewaardense Afsluitdijk,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Gelderland door de Commissie voor de milieuef-
fectrapportage; namens deze,

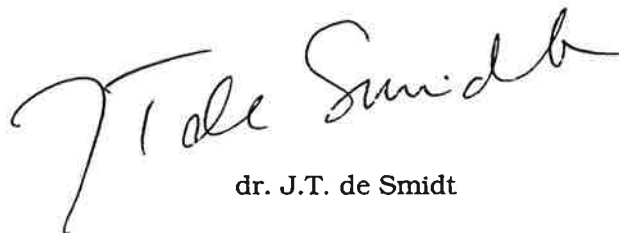
de werkgroep m.e.r. Verbetering Heerewaardense Afsluitdijk,

de secretaris

drs. B.C. Rademaker

de voorzitter

dr. J.T. de Smidt

Utrecht, 19 maart 1998

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdpunten van het advies	1
1. Inleiding	3
2. Probleem, doel en besluitvorming	4
2.1 Probleem en doel	4
2.2 Besluitvorming	4
3. beschrijving en waardering van het plangebied	5
3.1 Algemeen	5
3.2 Landschap, natuur en cultureel erfgoed	5
4. Visie op de dijkverbetering	5
5. Alternatieven en varianten	6
5.1 Algemeen	6
5.2 Alternatieven	7
5.2.1 Nulalternatief	7
5.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief	7
6. Gevolgen voor het milieu	7
7. Vergelijking van alternatieven	8
8. Leemten in informatie	8
9. Evaluatieprogramma	8
10. Vorm en presentatie	9
11. Samenvatting van het MER	9

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 15 januari 1998, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 18 d.d. 28 januari 1998
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

Rijkswaterstaat, directie Oost-Nederland is gestart met de voorbereiding van het dijkverbeteringsplan voor de Heerewaardense Afsluitdijk langs de Waal. Het betreft het dijkvak vanaf de Waaldijk in West Maas en Waal (Dp 0) tot aan het fort Sint Andries in de gemeente Heerewaarden (Dp 58). Dit dijkvak voldoet niet aan de gestelde veiligheidsnorm van 1:2000 per jaar.

- De gebiedsveiligheid van de Heerewaardense Polder is vastgesteld op 1/500 per jaar. Dit impliceert dat de Afsluitdijk bij ontwerpafvoer op de Maas ook van binnen naar buiten belast kan worden. In het MER zal ook aangegeven moeten worden of er bij deze belasting ook knelpunten zullen ontstaan en zo ja, wat de gevolgen hiervan zullen zijn.
- In het MER moeten in de visie duidelijk de LNC-waarden worden benoemd die in ieder geval behouden dienen te worden, dan wel verder ontwikkeld. Aangegeven moet ook worden of de voorgenomen dijkverbetering knelpunten oplevert voor dat behoud en welke kansrijke oplossingen daarvoor zijn.

1. INLEIDING

Rijkswaterstaat, directie Oost-Nederland is gestart met de voorbereiding van het dijkverbeteringsplan voor de Heerewaardense Afsluitdijk langs de Waal. Het betreft het dijkvak vanaf de Waaldijk in West Maas en Waal (Dp 0) tot aan het fort Sint Andries in de gemeente Heerewaarden (Dp 58). Dit dijkvak voldoet niet aan de gestelde veiligheidsnorm van 1:2000 per jaar.

Bij brief van 15 januari 1998¹⁾ heeft Gedeputeerde Staten van Gelderland de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER) voor het dijkverbeteringsproject. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant van 28 januari 1998 ²⁾.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³⁾. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

Bij de opstelling van haar advies heeft de Commissie rekening gehouden met de adviezen, commentaren en opmerkingen⁴⁾, die zij in afschrift van het bevoegd gezag heeft ontvangen.

De Commissie is van mening dat de startnotitie al veel voor het MER relevante informatie bevat. Bij het opstellen van haar richtlijnenadvies heeft zij deze informatie op juistheid, compleetheid en relevantie voor de besluitvorming getoetst. Verder richt dit advies zich vooral op die onderwerpen die in het MER nog nader aan de orde moeten komen.

1 Zie bijlage 1.

2 Zie bijlage 2.

3 De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

4 Bijlage 4 geeft een lijst van deze reacties.

3. BESCHRIJVING EN WAARDERING VAN HET PLANGEBIED

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

3.1 Algemeen

Op grond van de eisen die de wet stelt aan de inhoud van een MER moeten de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de autonome ontwikkeling worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Vanwege de onzekerheid over de vormgeving van het natuurontwikkelingsproject Sint Andries is de autonome ontwikkeling van het studiegebied moeilijk precies te beschrijven. Daarom stelt de Commissie voor in dit MER de huidige milieusituatie als referentie te nemen. De beschrijving dient zich toe te spitsen op het gebied dat door de dijkverbetering wordt beïnvloed. De informatie hierover in de startnotitie is reeds ruim voldoende.

3.2 Landschap, natuur en cultureel erfgoed

Landschap, natuur en cultuurhistorische elementen en patronen worden in de startnotitie adequaat beschreven en gewaardeerd ⁷. In de startnotitie wordt op pagina 10 opgemerkt dat geen archeologische inventarisatie hoeft te worden uitgevoerd omdat toch niet in de ondergrond wordt gegraven. Hiermee in tegenspraak is het voorstel op pagina 33 om bij dijkpaal 20-25 klei in een verlagingsgraaf te graven. Uit mondelinge informatie is gebleken dat deze gedachte is verlaten. Naar het oordeel van de Commissie dient echter ook bij een klei-ingraving die aansluit op het bestaande reliëf te worden aangegeven welke bekende of potentiële archeologische waarden op die locatie voorkomen.

4. VISIE OP DE DIJKVERBETERING

De visie zoals verwoord in de startnotitie is helder en vloeit voort uit de doelstelling: het oplossen van de dijktechnische problemen met behoud van de aanwezige LNC-waarden. De uitwerking per deeltraject zoals aangegeven in de startnotitie is voldoende voor het MER.

In het MER moet nog wel worden benoemd welke waarden in ieder geval behouden dienen te worden, dan wel verder ontwikkeld. Aangegeven moet ook worden of de voorgenomen dijkverbetering knelpunten oplevert voor dat behoud en welke kansrijke oplossingen daarvoor zijn.

7 Ook de punten uit inspraakreactie 1 (bijlage 4) komen in de startnotitie aan de orde.

5.2 Alternatieven

De keuze van de alternatieven moet worden gemotiveerd evenals de selectie van het voorkeursalternatief. Beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) is verplicht. De startnotitie toont aan dat het voorkeursalternatief logisch voortvloeit uit de visie. Tevens wordt in de startnotitie aangegeven dat het voorkeursalternatief en het mma sterk vergelijkbaar zijn. Gezien de beperkte tekortkomingen van de huidige dijk zullen de effecten van de mogelijke ingrepen zeer beperkt blijven. De Commissie vindt dat in het MER het accent moet komen te liggen op het uitwerken van het voorkeursalternatief. Waar dit alternatief afwijkt van het mma moet dat worden aangegeven en het mma worden uitgewerkt. Tevens dient een motivering van de afwijking te worden gegeven.

5.2.1 Nulalternatief

Het nulalternatief is geen reëel alternatief. Volstaan kan worden met het beschrijven van de huidige milieusituatie. Milieugevolgen van alternatieven moeten concreet worden gemaakt door vergelijking met deze referentie.

5.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het mma is expliciet gericht op het zoveel mogelijk behouden en ontwikkelen van de in de visie benoemde waarden. Voor landschap en cultuurhistorie zijn dat bijvoorbeeld het accentueren van de overlaten en de overgang Heerewaardense Polder naar het terrein rond de forten Oud- en Nieuw St. Andries.

6. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu moet, waar nodig, de ernst worden bepaald in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigeerbaarheid en compenseerbaarheid;
- per milieugevolg moet worden beschreven of het om een permanent of tijdelijk effect gaat;
- naast negatieve effecten moet ook aan positieve effecten aandacht worden besteed.

In het MER dient aangegeven te worden welke effecten te verwachten zijn op landschap, natuur en cultureel erfgoed ten opzichte van de huidige situatie. Hierbij kan worden aangesloten bij de werkwijze en het detailniveau van de startnotitie.

10. VORM EN PRESENTATIE

Het verdient aanbeveling het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens in een bijlage op te nemen. In het MER moet een verklarende woordenlijst, afkortingenlijst en literatuurlijst worden opgenomen. Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking van varianten dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren, dwarsprofielen en kaarten. De kaarten moeten recent, goed leesbaar en informatief zijn, op de juiste schaal en voorzien van een duidelijke legenda. Verder is het wenselijk dat in het MER detailkaarten, bovenaangezichten en dwarsprofielen gepresenteerd worden voor representatieve situaties en knelpunten, waaruit het verschil tussen de huidige en toekomstige situatie blijkt.

11. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- toelichting op de noodzaak tot dijkverbetering en op de positie van het dijkverbeteringsproject ten opzichte van de natuurontwikkelingsplannen;
- voorkeurs- en meest milieuvriendelijk alternatief voor de dijkverbetering en motivering van de samenstelling van ieder van de alternatieven, waarbij een relatie wordt gelegd met de visie;
- belangrijkste effecten ten opzichte van de bestaande situatie van het milieu bij het uitvoeren van de alternatieven.

BIJLAGEN

bij het Advies voor richtlijnen
voor het milieueffectrapport
Verbetering Heerewaardense
Afsluitdijk

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 15 januari 1998 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Gedeputeerde Staten

provincie
GELDERLAND

Buizenadres
Markt 11
Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoon (026) 359 8111
telefax (026) 359 9480

- Commissie voor de milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Commissie voor de milieu-effectrapportage	
ingekomen:	23 JAN. 1998
nummer:	104-98
dossier:	929-1713 (ex)
kopie naar:	Sc/Pw/Bb

- datum: 15 januari 1998 nummer: MW97.54433-6082028
onderwerp: Startnotitie verbetering Heerewaardense
Afsluitdijk, dp 0-58

Van Rijkswaterstaat, directie Oost-Nederland te Arnhem, ontvingen wij op 11 december 1997 de startnotitie milieueffectrapportage voor de verbetering van de Heerewaardense Afsluitdijk, dp 0-58, gelegen in de gemeenten West Maas en Waal en Heerewaarden. Dit initiatief maken wij bekend op 28 januari 1998 in regionale en lokale kranten en in de Staatscourant. Een afschrift van de bekendmaking treft u bijgaand aan.

Wij verzoeken u om binnen negen weken na publicatie van de bekendmaking, dus vóór 1 april 1998, aan ons college advies uit te brengen over de startnotitie ten behoeve van het opstellen van de richtlijnen voor het milieueffectrapport, onder vermelding van bovenstaand briefnummer.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

voorzitter:
griffier:

bijlagen:
- startnotitie (8x)
- bekendmaking

coll. -/y
code: HT/SA/M9800321/6

Inlichtingen bij dhr. D. Brachten

verzonden 22 JAN. 1998

doorheen. 359 97 86

Postbank 880762
ABN-AMRO Arnhem 53 80 26 453
BNG 's-Gravenhage 28 60 10 824

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 18 d.d. 28 januari 1998

BEKENDMAKING

Terinzagelegging en openbare bijeenkomst/Wet Milieubeheer/
Wet op de waterkering

Dijkverbeteringsproject Heerewaardense Afsluitdijk, Dp 0-58

Aanleiding

De Directie Oost-Nederland van Rijkswaterstaat te Arnhem, heeft op 10 december 1997 de startnotitie milieu-effectrapportage voor de verbetering van Heerewaardense Afsluitdijk ingediend. Het gaat hierbij om het dijkvak vanaf de Waaldijk in de gemeente West Maas en Waal (Dp 0) tot aan fort Sint Andries (Dp 58) gelegen in de gemeente Heerewaarden.

Te volgen procedure

De startnotitie is een eerste stap naar het milieu-effectrapport (MER) en het uiteindelijke dijkverbeteringsplan. In de startnotitie geeft Rijkswaterstaat, Directie Oost-Nederland in hoofdlijnen informatie over de manier waarop de voorgenomen verbetering van het dijkvak wordt aangepakt. Aan de hand van reacties op de startnotitie, de adviezen van wettelijke adviseurs en de Commissie voor de milieu-effectrapportage stellen wij de richtlijnen voor het te maken milieu-effectrapport op. Deze MER zal over enige tijd samen met de projectnota en het ontwerp-dijkverbeteringsplan ook ter inzage worden gelegd.

Terinzagelegging

Van 29 januari tot en met 25 februari 1998 ligt een exemplaar van de startnotitie ter inzage in:

- het kantoor van Rijkswaterstaat, Directie Oost-Nederland, Gildemeestersplein 1 te Arnhem, op werkdagen van 9.00 tot 17.30 uur;
- het kantoor van het polderdistrict Groot Maas en Waal, Kerkeland 9 te Druten, op werkdagen van 08.30 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur;
- het gemeentehuis van West Maas en Waal, Dijkstraat 11 te Beneden Leeuwen, op werkdagen van 9.00 tot 12.30 uur en maandagavond van 16.30 tot 18.30 uur;
- het gemeentehuis van Heerewaarden, Hogestraat 26 te Heerewaarden, op werkdagen van 8.30 tot 12.00 uur;
- de bibliotheek van het Huis der Provincie, Markt 11 te Arnhem, op werkdagen van 8.30 tot 16.30 uur.

Belanghebbenden die niet in staat zijn tijdens kantooruren de ter inzage gelegde stukken in te zien, kunnen contact opnemen met het Projectbureau dijkverbetering van de provincie Gelderland (zie onderstaand telefoonnummer).

Schriftelijk procedure

Tijdens de periode van terinzagelegging kan een ieder bij ons college schriftelijke zienswijzen indienen, die een bijdrage kunnen leveren aan de op te stellen richtlijnen voor het milieu-effectrapport. Deze zienswijzen dient u te zenden aan Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem, onder vermelding van nr. MW97.54433. U kunt daarbij verzoeken uw persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Openbare zitting

Behalve schriftelijk kunt u ook mondeling reageren. Hiervoor wordt op 12 februari 1998 op 19.30 uur een openbare zitting gehouden in dorps huis de Vrijheid, Maasdijk 2 te Heerewaarden. Aan het begin van de avond wordt een korte toelichting gegeven op de startnotitie.

Nadere informatie

Voor nadere informatie over de startnotitie of de procedure kunt u zich wenden tot:

- Rijkswaterstaat, Directie Oost-Gelderland, de heer ing. J.H. Spapens, tel. (026) 368 86 13;
- de provincie Gelderland, Projectbureau dijkverbetering, de heer D. Brachten, tel. (026) 359 97 86.

Arnhem, 20 januari 1998 - nr. MW97.54433

provincie
GELDERLAND

Gedeputeerde Staten van Gelderland
J. Kamminga - voorzitter
C. Crasborn - griffier

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Rijkswaterstaat, Directie Oost-Nederland

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Gelderland

Besluit: Goedkeuring dijkverbeteringsplan ingevolge artikel 7 van de Wet op de waterkering

Categorie Besluit m.e.r. 1994: C12.1

Activiteit: Rijkswaterstaat, directie Oost-Nederland is gestart met de voorbereiding van het dijkverbeteringsplan voor de Heerewaardense Afsluitdijk langs de Waal. Het betreft het dijkvak vanaf de Waaldijk in West Maas en Waal (Dp 0) tot aan het fort Sint Andries in de gemeente Heerewaarden (Dp 58). Dit dijkvak voldoet niet aan de gestelde veiligheidsnorm van 1:2000 per jaar. De ingreep betreft een ophoging van gemiddeld 12 cm en het op twee plekken ingraven van klei om de dijk te versterken.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 28 januari 1998

richtlijnenadvies uitgebracht op: 19 maart 1998

Samenstelling van de werkgroep:

dr. L.M. Fliervoet

ir. G.J. Flórián

drs. M.A. Kooiman

dr. J.T. de Smidt (voorzitter)

ir. B. Taken

Secretaris van de werkgroep: drs. B.C. Rademaker.

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	19980213	Rijksdienst voor de Monumentenzorg	Zeist	19980216
2.	19980213	Motorrijders Actie Groep	Geldermalsen	19980223
3.	19980224	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	19980227
4.	19980225	Gelderse Milieufederatie	Arnhem	19980227
5.	19980226	Ministerie van Landbouw, Natuurbe- heer en Visserij, Directie Oost	Arnhem	19980227
6.	19980224	Burgemeester en Wethouders van de gemeente Heerewaarden	Heerewaarden	19980227